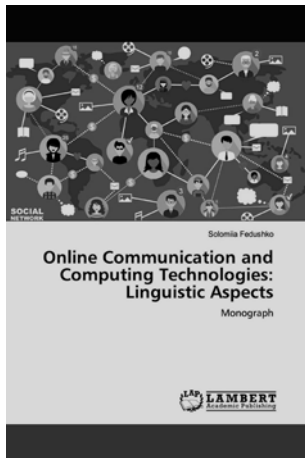

Аналіз онлайн-комунікації з використанням комп'ютерно-лінгвістичних технологій

Fedushko S. Online communication and computing technologies: linguistic aspects : monograph / Solomiia Fedushko. — London : Lambert Academic Publishing, 2019. — 140 p.

Онлайн-комунікація стала невіддільною частиною повсякденного життя й революціонізувала спосіб взаємодії людей один з одним і зі світом. Однак із розширенням спілкування у віртуальному вимірі зростає потреба в аналізі значних обсягів даних, що генеруються в результаті цієї взаємодії. Аналіз онлайн-комунікації за допомогою комп'ютерних і лінгвістичних методів є потужним інструментом для формування уявлення щодо динаміки розвитку віртуальних спільнот. Використовуючи ці методи, дослідники можуть краще зрозуміти, як люди спілкуються в інтернеті та розробити стратегії для вдосконалення цієї комунікації. Порухнену проблематику досліджує авторка монографії "Онлайн-комунікація та комп'ютерні технології: Лінгвістичні аспекти" (Online communication and computing technologies: linguistic aspects) С. Федушко.

Новизна й практична цінність рецензованої праці полягає в дослідженні лінгвістичних аспектів онлайн-комунікації та використанні методів математичної лінгвістики для аналізу мережевого контенту. У виданні репрезентовано нові підходи до аналізу онлайн-комунікації, зокрема дослідження користувацького контенту, дописів і даних облікових записів із використанням підходів гендерної лінгвістики, соціолінгвістики та інтернет-комунікацій. Окрім того, розглянуто актуальне питання верифікації персональних даних користувачів із допомогою комп'ютерно-лінгвістичного аналізу для моніторингу та перевірки інформації, наданої користувачами. Такий підхід може допомогти адміністраторам і модераторам забезпечити точність та достовірність персональних даних користувачів, підвищити загальну безпеку онлайн-спільнот.

Застосування методів математичної лінгвістики, як-от визначення Манхеттенської й

Евклідової відстаней, а також розроблення програмного забезпечення (ПЗ) з використанням мов Borland Delphi та Python є значним внеском у сферу онлайн-комунікацій і комп'ютерних технологій. Комплексний аналіз мовних особливостей спілкування в мережевому середовищі дає змогу виявити подібності й відмінності в онлайн-ідентичності, особливостях ужитку певної мови окремими групами користувачів і надати цінну інформацію для дослідників, адміністраторів і модераторів. Матеріалом дослідження слугували 80 персональних дописів вебфорумів.

Питання, порушені в розділі 1 "Онлайн-комунікація та комп'ютерні технології: Лінгвістичні аспекти", зосереджено на темі гендеру та мови, дослідженні різних підходів до гендерної лінгвістики та її релевантності для онлайн-комунікації.

У першому підрозділі "Диференційний підхід до гендерної лінгвістики" подано огляд поняття гендеру й тих аспектів, де його часто розглядають як бінарний конструкт, у якому чоловіче й жіноче репрезентовано окремими та опозиційними категоріями. Авторка з'ясовує, як такий підхід спонукав до дослідження гендерних відмінностей у використанні мови, зокрема в лексиці, синтаксисі та стилях спілкування.

У другому підрозділі "Підходи Робін Лакофф, Дебора Таннен і домінантний підхід" С. Федушко заглиблюється в домінантний підхід до гендерної лінгвістики, який передбачає, що використання мови є відображенням динаміки влади в суспільстві. Авторка аналізує праці двох видатних науковців у цій галузі та їхні теорії щодо того, як гендер впливає на використання мови та моделі комунікації.

У третьому підрозділі "Гендер та інтернет-комунікації" з'ясовано вплив гендеру на онлайн-спілкування. Дослідниця визначає, як інтернет сприяв створенню нових просторів для комунікації та яку роль у них відіграє гендер, а також розглядає дослідження гендерних моделей віртуального спілкування, зокрема відмінності у використанні мови, соціальних мережах та побудові ідентичності у глобальній мережі.

Отже, у розділі 1 монографії надано всебічний огляд ролі гендеру в мові й офлайн- та онлайн-комунікаціях. Наголошено на важливості розуміння гендерно зумовленого використання мови та моделей комунікації для сприяння інклюзивній і рівноправній взаємодії в усіх сферах життя.

У 2 розділі під назвою "Гендерні та вікові відмінності в онлайн-ідентичності" проведено комплексний аналіз формування онлайн-ідентичності з огляду на гендер і вік. Розділ складається з п'яти підрозділів, а саме: "Емотивні особливості"; "Розкриття особистої інформації користувача в Інтернеті"; "Вибір імені в Інтернеті"; "Вибір аватара"; "Соціолект в Інтернеті".

У першому підрозділі "Емотивні особливості" С. Федушко допитує, як стать і вік впливають на виявлення емоцій у мережевому спілкуванні. На думку авторки, чоловіки й жінки схильні використовувати різні смайлики, а старші люди послуговуються ними частіше, ніж молодші.

У другому підрозділі "Розкриття особистої інформації в Інтернеті" дослідниця з'ясовує, як люди різної статі та віку подають особисту інформацію у глобальній мережі. Авторка припускає, що жінки схильні уміщувати більше особистої інформації, ніж чоловіки, а старші люди — більше, ніж молодші.

Третій підрозділ "Вибір імені в Інтернеті" присвячено особливостям вибору імені у глобальній мережі й впливу на цей процес статі й віку. С. Федушко стверджує, що чоловіки схильні обирати більш анонімні імена, ніж жінки, а старші користувачі — більш серйозні імена, ніж молоді.

У четвертому підрозділі "Вибір аватарки" досліджено специфіку вибору аватарки в інтернеті користувачами різної статі й віку. Авторка з'ясувала, що жінки віддають перевагу аватаркам, які більш репрезентативно віддзеркалюють їхню особистість поза мережею, а старші люди — більш серйозним і професійним зображенням.

У п'ятому підрозділі "Соціолект в Інтернеті" проаналізовано, як люди різної статі та віку використовують мовні засоби в глобальній мережі. За результатами дослідження, жінки зазвичай вживають більш ввічливу та доброзичливу лексику в порівнянні з чоловіками, а старші люди — більш формальну й традиційну, ніж молодші.

Отже, розділ 2 містить глибокий аналіз специфіки формування ідентичності в інтернеті з огляду на гендер і вік. С. Федушко пропонує тонке розуміння складного взаємозв'язку між онлайн-комунікацією та статтю/віком, а його дослідження ґрунтується на багатій колекції емпіричних даних.

Розділ 3 "Гендерні подібності та відмінності в онлайн-комунікації" складається з двох підрозділів: 3.1 "Лінгвістичні особливості жіночого мовлення у віртуальному спілкуванні" та

3.2 "Лінгвістичні особливості чоловічого мовлення у віртуальному спілкуванні".

У першому підрозділі розглянуто мовні особливості, притаманні жінкам в онлайн-спілкуванні. Проаналізовано специфіку використання смайликів, вигуків та інтенсифікаторів для передавання емоцій і налагодження контакту зі співрозмовником. Авторка також розглянула особливості застосування хеджів, тег-питань і вибачень для виявлення невпевненості, пошуку згоди й підтримання соціальної гармонії. Зауважено про тенденцію до використання жінками мовних засобів, що асоціюються з ввічливістю та комунікабельністю.

У другому підрозділі розглянуто лінгвістичні особливості мережевої комунікації чоловіків. Досліджено аспекти застосування декларативних висловлювань, команд та імперативів для утвердження позицій домінування й контролю. Виявлено тенденцію до використання чоловіками лінгвістичних засобів, що асоціюються з упевненістю та рішучістю.

Загалом, розділ 3 містить важливу інформацію щодо гендерних відмінностей в онлайн-комунікації. Дослідниця виявила розбіжності в мовних засобах, які використовують чоловіки й жінки, а також дослідила їх здатність впливати на стиль спілкування та онлайн-ідентичність. Питання розділу розкрито ґрунтовно, що надає всебічне розуміння теми.

Розділ 4 рецензованої монографії "Комп'ютерно-лінгвістичний метод гендерної ідентифікації учасників веб-форумів" присвячено розробленню методу ідентифікації статі учасників вебфорумів на основі індивідуальних лінгвістичних особливостей.

С. Федушко аналізує дизайн використаного в дослідженні ПЗ, що було створено за допомогою мов програмування Python і Borland Delphi; з'ясовує, як з використанням мови програмування Python було розраховано частотні розподіли; описує процес обчислення Манхеттенської та Евклідової відстаней для гендерної ідентифікації; наводить докладний алгоритм процесу збирання даних, зокрема з різних вебфорумів (згодом ці відомості було опрацьовано з допомогою спеціально розробленого програмного забезпечення для визначення статі учасників вебфорумів). У розділі наведено результати дослідження, і авторка розглядає точність методу гендерної ідентифікації. Наприкінці розділу узагальнено основні висновки дослідження та проаналізовано його значення для гендерних студій та онлайн-комунікації.

Отже, розділ 4 містить всебічний огляд процесу розроблення та впровадження комп'ютерно-лінгвістичного методу для визначення статі учасників вебфорумів. Розділ добре структуровано, авторка надає чітке пояснення щодо дизайну програмного забезпечення та методів опрацювання даних, використаних у дослідженні.

У розділі 5 "Розробка алгоритму реєстрації та перевірки персональних даних учасників" розглянуто процес розроблення алгоритму, що покликаний забезпечити точність і достовірність персональних даних, наданих учасниками вебфоруму. Наведено стислий огляд методів реєстрації учасників спільноти та їх обмежень, а також алгоритм реєстрації й перевірки персональних даних, що передбачає використання ручних та автоматизованих методів. Авторка розглядає класифікацію акаунтів учасників вебфорумів за рівнями достовірності даних, що ґрунтується на різних параметрах: рівень достовірності персональних даних, наданих учасником; історія його повідомлень; частота входу в систему; рівень участі в дискусіях.

Загалом, у розділі 5 наведено інформацію щодо проблем, пов'язаних із реєстрацією та перевіркою персональних даних учасників вебфорумів, а також запропоновано ефективний алгоритм, який допоможе розв'язати ці завдання. Розділ є обов'язковим до ознайомлення дослідників і практиків, які працюють у сфері онлайн-комунікацій та комп'ютерних технологій.

У розділі 6 "Застосування системи управління контентом Drupal у створенні веб-сайтів" розглянуто особливості використання системи управління контентом (CMS) Drupal у створенні вебсайтів та управлінні ними. Розділ містить стислий вступ до CMS Drupal, висвітлює її можливості та переваги. Авторка надає покрокові інструкції щодо встановлення та конфігурування системи, а також створення вебсайта, налаштування його зовнішнього вигляду та управління ним із допомогою CMS Drupal.

Розділ також містить аналіз модулів Drupal, які використовують для розширення функціональності CMS. С. Федушко наводить приклади корисних модулів Drupal, які доцільно застосовувати для додавання на сайт таких функцій, як реєстрація користувачів, коментарі, форуми та інтеграція із соціальними мережами. Крім того, авторка наголошує на важливості створення контенту та управління ним під час розроблення вебсайта. У розділі подано рекомендації щодо створення цікавого та інформативного контенту,

який допоможе залучати відвідувачів на вебсайт та утримувати їхню увагу.

Загалом, розділ 6 монографії містить вичерпну інформацію щодо використання CMS Drupal для створення вебсайтів та управління ними, а також докладні інструкції та приклади, що допоможуть як початківцям, так і досвідченим користувачам ефективно створювати та підтримувати професійні вебсайти.

Підсумовуючи, слід зазначити, що всі розділи рецензованої праці містять інноваційні ідеї й практичні рішення для розв'язання проблем в онлайн-комунікаціях та інших галузях, що ґрунтуються на аналізі та опрацюванні даних. Наукова цінність монографії полягає в міждисциплінарному підході до дослідження, що поєднує знання й методи з лінгвістики, інформатики, математики та соціальних комунікацій, як-от перевірка гіпотез, контент-аналіз, описовий аналіз, математична лінгвістика й інтерпретація текстів.

У монографії подано комплексний аналіз гендерної специфіки онлайн-комунікації на основі інформаційного сліду учасників вебспільнот; визначено лінгвістичні особливості чоловічого та жіночого слововживання у віртуальній комунікації. Теоретична цінність дослідження полягає у виявленні відмінностей між групами учасників вебфоруму, а також розробленні алгоритму реєстрації та валідації їхніх персональних даних.

Монографія є вагомим внеском у галузь соціальних комунікацій і лінгвістики, зокрема у вивчення онлайн-комунікації та комп'ютерних технологій, і містить ґрунтовні напрацювання щодо лінгвістичних аспектів віртуального спілкування та верифікації персональних даних учасників вебфорумів. Методологія дослідження є всебічною, а здобуті результати мають практичне значення для розроблення способів убезпечення та захисту персональної інформації учасників онлайн-спільнот.

Дослідження, репрезентовані в монографії, можуть сприяти розробленню нових технологій і практик, а також поглибленню розуміння онлайн-комунікацій і комп'ютерних технологій.

Видання рекомендовано для науковців і практиків, які цікавляться дослідженням онлайн-комунікацій і комп'ютерних технологій на перетині лінгвістики, гендеру й технологій.

Юрій Сєров,

*кандидат технічних наук,
доцент кафедри соціальних комунікацій
та інформаційної діяльності Національного
університету "Львівська політехніка"*

Надійшла до редакції 7 березня 2023 року